

sír, egy császárkori körárok részlete, 22 honfoglalás kori sír, valamint 7 ismeretlen korú gödör.

A császárkori sírok közül egy kirabolt sír emelkedik ki leletanyagával: ebben többek között egy ezüstcsengő, valamint egy a lábvégeknél talált ismeretlen rendeltetésű ezüstlemezke érdemel említést.

A honfoglalás kori sírok feltárása során egy meglehetősen ritka jelenséget sikerült dokumentálnunk; egy kivételével ugyanis az összes sírt kirabolták. (Az egyetlen ki nem rabolt sírban mindössze egy tojásmelléklet került elő.) A sírok jó részében egyáltalán nem, vagy csak minimális mennyiségű csontot hagytak a sírrablók. Ennek ellenére két sírban találtunk ezüstvereteket, az egyikből egy nyitott arany hajkarika is előkerült. A másik, veretet tartalmazó sírban egy bordás nyakú edény töredékei, valamint egy másik, teljesen ép edény került elő. Két sírban kerültek elő nyílhegyek, ezek közül az egyik egy lovassír volt. Egy további sírban egy fél zablát találtunk. Az egyik teljesen kirabolt sír betöltéséből egy Szent László-denár került ki. Két honfoglalás kori sírt ráástak a már említett császárkori körárokra, míg egy további egy császárkori sírra.

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

Munkatársak: Bacskai István, Bakos János, Bocz Péter technikusok, Kiss László rajzoló.

JAKAB ATTILA

188. Kántorjánosi határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

2007. november végén Dani János a földjén gyűjtött leleteket hozott be a nyíregyházi Jósa András Múzeumba. December 11-én közösen megtekintettük a helyszínt Kántorjánosi határában.

A 41. sz. főútból a Flóra-tanya felé leágazó műúttól NyDNy-ra 250–280, a Pallavicini-szivárgó partjától K-re 50–100 méterre húzódó magaslaton, a tárcsázott, gazos földön kis mennyiségű jellegtelen bronzkori kerámiát és némi obszidiánpattintékat gyűjtöttünk. Az általa korábban beszállított anyagban a cserepeken és a kován kívül agyagnehezék is volt.

A lelőhely É–D irányú, kiterjedése 120×170 m.

Munkatársak: Dani János, Jakab Attila.

PINTYE GÁBOR

189. Kemenespálfa, Zsombékos-dűlő

(Vas megye) Á

2007. február 12-én helyszíni szemlét tartottunk a Boba-Jánosháza vasúti korrekciós nyomvonalba eső lelőhely kiterjedésének pontosítására. A lelőhely a Marcal völgyében, annak árteréből kiemelkedő teraszos dombháton helyezkedik el, mintegy 600 m hosszan elnyúlva É–D-i irányban, a vasút és a Vas megyei-csatorna közötti területen. É-i része szántó, D-i, mintegy 2/3-ad része rét, a kettő között felhagyott kavicsbánya van.

A bánya területétől K-re valamint attól D-re még mintegy 200–250 m távolságra kiterjedve a rét területén,

a rossz látási viszonyokhoz képest nagyobb mennyiségű Árpád-kori kerámiatöredéket és salakossá égett tapasztásdarabokat gyűjtöttünk. A leletanyag egyenletes eloszlásban fedi a területet, K-i irányban a magasabban fekvő területek széléig, vagyis mintegy a Vas megyei-csatorna vonaláig volt követhető, az minden bizonnyal keresztülvágja a lelőhelyet. Egy kis darab kerámiatöredéket a bánya területén is találtunk.

A lelőhely É-i, platószerű, szántott területre eső része a 2003. március 13-án és 2005. június 7-én végzett terepbejárások során azonosított lelőhellyel megegyezik, a mostani terepbejárásakor meghatározott lelőhelyrész annak szerves folytatását képezi DDK-i irányban.

Munkatársak: Vámos Gábor.

SKRIBA PÉTER

190. Keszthely-Fenekpuszta

(Zala megye) Ró

A *Kontinuität und Migration in und um Keszthely-Fenekpuszta ab dem 5. bis zum 8. Jh.* című nemzetközi kutatási program keretében 2007 februárjában két alkalommal is természettudományos kutatásokat végeztünk a fenekpuszta késő római erődítmény területén, illetve annak közelében. Február 5–12. között az erőd belsejében és környezetében Sümegi Pál (SZTE) vezetésével huszonkét helyen paleoökológiai fúrásokat végeztek a terület geológiai feltérképezése, valamint környezettörténeti (szedimentológiai, talajtani, geokémiai, pollenanalitikai és malakológiai) vizsgálatokhoz mintaanyag begyűjtése céljából. Február 12–16. között Fatsar Kristóf (Corvinus Egyetem) irányításával az erőd belsejében a D-i és a Ny-i fallal párhuzamosan kijelölt szelvényekben talajellenállás-mérésen alapuló geofizikai felmérésekre került sor a korábban régészeti hiányosan, vagy egyáltalán nem kutatott területeken.

STRAUB PÉTER

191. Keszthely, Lendl Adolf út

(Zala megye) U, Kk, Kú

A város határának É-i részén tervezik a 71. sz. főút város elkerülő újabb szakaszát. Az elkerülő utat a Keszthelyi-hegység és a Keszthelyi-öböl közt húzódó, lapos, a Balaton felé fokozatosan, enyhén lejtő dombháton tervezik megépíteni. A dombhátat a tervezési szakasz Ny-i részén a mesterségesen kiépített mederben, É–D-i irányban folyó Csókakő-patak tagolja. A nyomvonal K-i része pedig keresztezi a várost egykor körülölelő Balaton-öböl feltöltődött területeinek belvizeit, valamint a hegyoldalokból lefolyó vizeket összegyűjtő, levezető Keszthelyi- és Szent Imre-csatornát.

2007. október 1–17. között kulturális örökségvédelmi hatástanulmány részeként végeztük el a 71. sz. főút Keszthely É-i elkerülő szakasz tervezett nyomvonalának régészeti topográfiai terepbejárását. Végigjártuk az elkerülő út tervezett nyomvonalát, illetve annak

50–400 m-es környezetét. A tervezett útszakasz Ny-i végére lokalizálható a szakirodalmi adatokból ismert, Keszthely, Téglagyár kora népvándorlás kori temető. Pontos kiterjedésére vonatkozó jelenséget nem sikerült megfigyelni a bejárás alkalmával.

Keszthely város belterületének É-i szélén, a Külső-Zsidi és a Lendl Adolf út DNy-i sarkán találtunk egy a korábbi nyilvántartásokban nem szereplő régészeti lelőhelyet. A Keszthelyt egykor K-ról övező Balaton-öbölre enyhén lejtő dombon újkőkori és késő középkori–kora újkori megtelepedésre utaló kerámiatöredékeket és kőszközöket gyűjtöttünk. A lelőhely kiterjedését nem tudtuk meghatározni a közvetlen környezet fedettsége miatt.

A leletanyag a Keszthelyi Balatoni Múzeum Régészeti Gyűjteményébe került.

Munkatársak: Mészáros Melinda régész, Kámán Beáta technikus, Fullár Zoltán egyetemi hallgató.

KVASSAY JUDIT

192. Kéty, Ódányi-alj

(Tolna megye) I, Ó, Ró

2007. október 17-én terepbejárást tartottam a település fent nevezett határrészében.

I. lh.: Egy Kétytől DNy-ra fekvő, azonosítatlan lelőhelyet ellenőriztem. Kéty DNy-i szélétől kb. 1 km-re, a kétyi szőlőhegy lábánál folyó patak partján néhány jellegtelen őskori cserepet, valamint római szürke házi-kerámiát ill. egy terra sigillata töredéket gyűjtöttem.

II. lh.: Az előző lelőhely É-i szélétől ÉK-re két kiszántott csontváz töredéket figyeltem meg, egymástól kb. 5 m-re. Egy kb. 20–30 m átmérőjű körben szórványosan további embercsont-töredéket találtam. A csontok környékén római hombár peremét és néhány jellegtelen cserepet gyűjtöttem, amelyek azonban akár a patak mentén húzódó, fent említett római telep É-i folytatását is jelölhetik.

K. NÉMETH ANDRÁS

193. Királyegyháza, Acsata-dűlő és Gyepék-felső-dűlő

(Baranya megye) B, Ró

2007. május 14–31. között próbafeltárást végeztünk az M60-100 és az M60-99 jelű lelőhelyeken, tervezett cementgyár területén (Hrsz: 041/29). A termőtalaj igen vastagnak bizonyult, átlagosan 80–150 cm között váltakozott. A területen igen magasan intenzív talajvíz jelentkezett, a 100/IV kutatóárok egy részét ennek folytán nem dokumentálhattuk, noha régészetileg érintett a terület.

A lehumuszolt közel 3000 m²-nyi területen összesen 47 régészeti jelenség folytja került elő, közöttük egy melléklet nélküli, zsugorított csontvázas temetkezés, valamint két hamvasztásos sír is. Az objektumok kisebb csoportokban helyezkedtek el. A jelenségek pontosabb kronológiai meghatározása érdekében június 1–6. között néhány jellegzetesebb objektumot feltártunk. Ennek

nyomán megállapítottuk, hogy az M60-99 lelőhely római kori, míg az M60-100 jelű késő bronzkori népek megtelepedésének nyomait rejti.

Az M6-100 lelőhelyen július 23. és szeptember 14. között megelőző feltárással folytattuk a kutatást. A terület É-i részén mindössze néhány objektumot találtunk. A D-éi és DK-i részen került elő az ásatás objektumainak zöme. Összesen 44 objektumot tártunk fel. Ezek kb. 70%-ában alig vagy egyáltalán nem volt lelet. Elszórtan tartalmaztak pár darab durva, igen rossz minőségű és megtartású, rosszul kiégett, kézzel formált kerámiatöredéket, néhány kisebb állatcsontot, esetleg paticsdarabot. Több, szabályos kör alakú, lefelé szűkülő átmérőjű objektum valószínűleg víznyerőhely lehetett. Ezek átmérője általában kb. 150 cm, mélységük 100–150 cm. Több objektum bontását félbe kellett hagyni a folyamatosan szivárgó talajvíz miatt. Előkerült néhány kisebb, 25–30 cm átmérőjű, és 15–20 cm mély, illetve 80–100 cm átmérőjű, 80–90 cm mély cölöplyuk, ezek azonban nem képeztek egységes rendszert. Feltártunk egy kemencét sérült platnival és tapasztással.

VAJDA OLGA

194. Kiskunfélegyháza, Lidl logisztikai központ (179/c lh.)

(Bács-Kiskun megye) R, Sza, A, Á

Kiskunfélegyházától ÉNy-ra, a jakabszállási út és az M5 autópálya által bezárt háromszögben fekvő területen építést megelőző feltárást végeztünk 2007. október 15. és december 7. között. A 179/c terület 9473 m² nagyságú volt és a 178. lelőhely, ill. a 179/b lelőhely között terült el, 376 objektumot tártunk fel rajta. A beruházással párhuzamos szakfelügyelet során további 3068 m²-en újabb 34 objektumot tártunk fel.

A 410 objektum közül 7 ház, 229 gödör, 148 cölöplyuk, 25 árok és egy kút volt. Kor szerinti megoszlásban 2 gödör rézkori; 1 árok szarmata; 2 gödör, 2 épület, 8 árok avar kori; 22 cölöplyuk, 2 árok feltehetően avar kori; 8 gödör, 3 ház Árpád-kori; 73 gödör, 1 ház, 1 kút feltehetően Árpád-kori; 119 gödör, 1 ház, 1 cölöplyuk, 5 árok újkori. Bizonytalan korú 25 gödör, 125 cölöplyuk és 9 árok.

A legnagyobb objektumsűrűséggel az újkori megtelepedés (tanyaépület a hozzá tartozó gabonás- és egyéb gödrökkel) jelentkezett, melynek beásásai számtalan esetben bolygatták a régészeti korú telepjelenségeket. Nagyobb összefüggéseiben vizsgálhattunk egy avar kori állattartó karámos településrészt két épülettel, valamint egy késő Árpád-kori falut, melynek házai sorokba rendeződve a hullámzó felszín magasabb pontjain álltak, s megjelentek a 197/b és a 178. lelőhelyen is. Feltehetően a faluhoz tartozott, s annak valamely periódusában a település körülzárására létesülhetett az az egész területen átívelő, nagyjából egyenes vonalú gödörsor, melynek betöltése régészeti korú feltöltődésre utalt, leletanyagot azonban nem tartalmazott.

MÉSZÁROS MÓNIKA